

UITSPRAAK KLACHTENCOMMISSIE WVGZ
26 februari 2024 (mondelinge uitspraak 21 februari 2024)

Klager: Dhr. XXXXXX, geboren op XXXXXX, verblijf houdend in Vincent van Gogh, locatie XXXXXX te XXXXXX.

Klager wordt ondersteund door dhr XXXXXX,
patiëntenvertrouwenspersoon (pvp)

Aangeklaagde: Mw. XXXXXX, psychiater

Zitting: 21 februari 2024 te XXXXXX

Klachtnummer: 24.018 en 24.019

---

1. De klacht

De klachtmelding betreft de aanzegging voor:

1. Medicatie
2. Opname accommodatie

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De klachtencommissie (in het vervolg: de commissie) verklaart de klacht ontvankelijk als een klacht in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz).

2.2. Het verloop van de procedure

- Op 14 februari 2024 heeft de commissie de klachten van klager ontvangen. Klager heeft de commissie toestemming gegeven voor het inzien van het dossier.
- Op 14 februari 2024 2023 zijn aangeklaagde en de overige betrokkenen zoals bedoeld in artikel 5 van het klachtenreglement, van de klachten van klager in kennis gesteld.
- Klager heeft een schorsingsverzoek ingediend met betrekking tot het toedienen van medicatie. Het schorsingsverzoek is toegewezen op 15 februari 2024.
- Op 15 februari 2024 zijn de schriftelijke uitnodigingen verzonden voor de hoorzitting op 21 februari 2024. De commissie heeft aangeklaagde verzocht een schriftelijke reactie op de klachten in te dienen. De commissie heeft op 19 februari 2024 een schriftelijke reactie ontvangen.
- Op 16 februari 2024 heeft er een bemiddelingsgesprek plaatsgevonden tussen klager en de vice-voorzitter van de klachtencommissie. Deze heeft echter niet tot een succesvolle bemiddeling geleid. Klager heeft aangegeven de klachten toch door te willen zetten.

- De hoorzitting heeft op 21 februari 2024 plaatsgevonden. Dezelfde dag is de beslissing, zie punt 7, aan klager, aangeklaagde en de pvp medegedeeld (telefonisch en voor zover mogelijk per e-mail).

3. De feiten – voor zover van belang

Klager is geboren op XXXXXX. Uit de overgelegde stukken blijkt dat klager lijdt aan een psychische stoornis, in de vorm van godsdienstwanen. Klager laat naar zijn omgeving ontwrichtend gedrag zien waarbij hij een sterke drang heeft om aan andere mensen zijn boodschap te verkondigen. De overtuiging om het geloof te verkondigen overheerst op dit moment in het denken van klager. Klager kan namelijk zelf de regie niet meer voeren nu het ziektebeeld de baas over hem is.

Op 20 december 2023 heeft de rechter besloten tot het voortzetten van een crisismaatregel en op 26 januari 2024 tot het opleggen van een zorgmachtiging, waarbij onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding het toepassen van de verschillende vormen van verplichte zorg; opname in accommodatie en toedienen van medicatie is toegewezen.

Op 20 en 21 december 2023 heeft de zorgverantwoordelijke klager onderzocht en op diezelfde dag zijn de voorgenomen beslissingen met hem besproken. Tevens worden op die dag de beslissingsbrieven aan klager overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de crisismaatregel en wordt klager namens de geneesheer-directeur schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissingen bij de klachtencommissie en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

De zorgmachtiging loopt tot 26 juli 2024.

4. Toelichting van klager

Klager heeft ter zitting een toelichting op zijn klachten gegeven; deze worden hieronder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hoe het met klager gaat, antwoordt hij dat hij zich een gevangene voelt. Klager meent hier niet te horen zitten. Dat is volgens klager duidelijk. Klager voelt de dwang van de medicatie als heel bezwarend. De medicatie wordt al toegediend in pilvorm. Dit is al vanaf het begin van de opname zo en het zou de vermeende waanzin in banen moeten leiden. Klager geeft aan echter vrijheid van godsdienst te hebben, net als iedereen. Klager wordt hierin belemmerd. Hij wil hier niet zijn en hij is niet ziek. Klager heeft een bemiddelingsgesprek gehad maar volgens klager was hij beneveld door de medicatie.

Gevraagd naar de opname, antwoordt klager dat hij is opgenomen omdat hij dingen zou verkondigen. Klager weet niet waarom hij is opgenomen. Het verweerschrift staat bol van de fouten. De feitelijke omschrijving klopt al niet. Klager is maar één keer uit een B&B gezet. Hier verbleef klager omdat zijn vrouw het moeilijk had. Zij gaf aan op te gaan passen op hun zoon maar klager geeft aan dat dit vluchten was. Klagers boodschap komt niet overeen met haar godsdienst. Verder geeft klager aan niet vrijwillig te zijn opgenomen. Klager had geen keuze. Klager geeft aan dat God heeft gezegd dat hij alles zelf moest doen. Hij heeft uitgezocht wat de rest was. Klager vertelt over de datum en de tijd van de verdrukking, een periode dat de mensheid gedood zal worden. Deze periode moet nog beginnen. De tijd is verkort. Dit heeft hij

doorgekregen van God. Op 29 maart zal Poetin overlijden. Dit zou eerst op 15 december gebeuren maar dat is toen niet gebeurd.

De PVP voegt toe dat er geen sprake is van ernstig nadeel. De conflicten op straat door verkondiging starten niet bij klager maar bij derden. Klager is verbaal gebleven. Ook is de medicatie niet proportioneel daar er verschillende ernstige bijwerkingen zijn. Klager heeft het verloop in kaart gebracht.

Gevraagd of klager alles heeft kunnen zeggen wat hij heeft willen zeggen en of er goed naar hem is geluisterd antwoordt hij dat hij het liefst filmpjes wil laten zien waarbij hij met mensen in gesprek gaat. Hij dwingt niemand en geeft ze alleen een visitekaartje of een tijdlijn als ze dit willen. Ze hebben het recht om hier mee te doen wat ze willen.

5. Weerwoord van aangeklaagde op de klacht

Ter zitting heeft aangeklaagde verweer gevoerd; dit wordt hier onder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd naar de opname antwoordt aangeklaagde dat klager inderdaad recht heeft op vrijheid van meningsuiting. Alleen is klager nu in een situatie beland waarbij zijn vrouw en de buurt hier overlast van ervaren. Er zijn veel conflicten thuis geweest en zijn vrouw kon dit niet meer aan. Dit is 3 á 4 jaar geleden begonnen en volgens zijn vrouw werd het steeds erger. Klager probeert mensen op straat te overtuigen van zijn bevindingen en lokt hiermee (onbewust) agressie uit. Ook op dit moment is klager bezig zijn bevindingen op te dringen. Dit doet hij bij het personeel. Als klager naar huis zou gaan zonder behandeling zou het conflict thuis escaleren met als gevolg dat klager straks geen vrouw meer heeft en mogelijk ook geen huis meer. Zijn vrouw geeft aan dat hij om de paar dagen thuis mag komen om de groentes te snijden maar niet veel langer te blijven want zij is op. Ook zijn dochter beaamt dit richting het team.

Gevraagd naar de medicatie antwoordt aangeklaagde dat deze behandeling nodig is. Klager zal door de medicatie de scherpe randjes kwijtraken. Op dit moment is er al verbetering zichtbaar maar er is het vermoeden dat klager niet trouw de medicatie neemt. Daarom wil aangeklaagde overgaan op depotmedicatie. Er zijn hierin weinig keuzes door klagers lichamelijke klachten. Wel is de verwachting dat, wanneer klager goed is ingesteld op de medicatie, klager ook de medicatie voor zijn somatische klachten weer wil nemen. Wanneer klager depotmedicatie zal krijgen zijn er nog wel enkele alternatieven. Dat kan in overleg met klager worden besproken.

6. Overwegingen van de Klachtencommissie

Gelet op de ingebrachte stukken en wat ter zitting is besproken komt de commissie tot de volgende overwegingen.

De commissie heeft bij de klachten de rechtmatigheid van de verplichte zorg ter uitvoering van de door de rechter op 20 december 2023 toegewezen crisismaatregel en 26 januari 2024 toegewezen zorgmachtiging en de daarbij vastgestelde vormen van verplichte zorg te beoordelen.

Artikel 8:9 Wvvgz bepaalt dat de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet neemt, dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en
- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer- directeur.

Allereerst en meer in het algemeen overweegt de commissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de gronden van de Wvvgz en aan vormvoorschriften als vastlegging van het zorgplan en het uitreiken van een voldoende gemotiveerde schriftelijke kennisgeving van de verplichte zorg.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

De commissie overweegt dat uit de beslissingsbrief van 20 en 21 december 2023 blijkt dat het gedrag van klager leidt, als gevolg van een psychische stoornis, tot ernstig nadeel. Vanuit de stoornis en gebrek aan ziektebesef en -inzicht heeft klager ontwrichtend gedrag laten zien zoals het verspreiden van filmpjes met hatelijke teksten en het midden in de nacht aankloppen bij mensen om het woord van god te verspreiden. Hierop kan klager agressie over zichzelf en anderen oproepen.

De zorgverantwoordelijke heeft zich op 20 en 21 december 2023 op de hoogte gesteld van de gezondheidstoestand van klager en hem onderzocht. Zij heeft dezelfde dag overleg met klager gehad over de voorgenomen beslissingen. De beslissingen zijn op schrift gesteld en voorzien van een schriftelijke motivering. De geneesheer-directeur heeft klager afschrift van de beslissing gegeven en hem diezelfde dag in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

Op 26 januari 2024 heeft de rechter besloten om na de voortgezette crisismaatregel een zorgmachtiging op te leggen. Ingevolge jurisprudentie van de Hoge Raad¹ van 8 december 2023 is het niet nodig om na een aansluitende zorgmachtiging een nieuwe beslissing ex. artikel 8:9 Wvvgz uit te schrijven nu de verplichte zorg die werd verleend onder de voorafgaande crisismaatregel ononderbroken of ongewijzigd wordt voortgezet. Er is thans voldaan aan de formeel gestelde eisen van de Wvvgz.

Ten aanzien van klacht (verplichte zorg middels toedienen medicatie en opname accommodatie)

De commissie acht door aangeklaagde voldoende aannemelijk gemaakt dat zonder het gebruik van effectieve medicatie en opname in de accommodatie gedurende langere tijd een zodanig psychisch toestandsbeeld in stand blijft dat er zich bij klager ernstig nadeel voordoet in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvvgz.

---

¹ Hoge Raad, 8 december 2023, ECLI:NL:HR:2023:1732

De commissie acht met name aannemelijk dat het gedrag van klager, voortvloeiend uit zijn psychisch toestandsbeeld, zodanig ernstig is dat dit leidt tot ernstig nadeel.

Klager verkondigt al enkele jaren zijn bevindingen die hij van God door heeft gekregen. Dit lijkt steeds erger te worden waardoor klager thuis overlast veroorzaakt. Ook verkondigt klager zijn visie aan de mensen op straat. Dit met het gevolg dat klager agressie over zichzelf oproept. Zijn vrouw heeft aangegeven op te zijn en dit niet langer vol te houden en zijn dochter onderschrijft dit. Ook hebben de burens geklaagd en zijn er situaties bekend waarbij klager agressie over zichzelf uitlokt door het verkondigen van zijn bevindingen.

De commissie acht in deze situatie verder aannemelijk dat een langer uitstel van toediening van effectieve medicatie en opname van de accommodatie een aanmerkelijk risico op verdere vertraging in ontslag uit de accommodatie met zich zal meebrengen. Het is bekend dat het beeld minder snel dan wel slechter tot verbetering komt als behandeling langer wordt uitgesteld; dit zal de prognose negatief beïnvloeden. De commissie is daarom van oordeel dat er ook in deze zin sprake is van ernstig nadeel.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven). De commissie acht het verder van belang dat toediening van effectieve medicatie ten doel heeft het bevorderen van duurzame deelname van klager aan het maatschappelijke leven vanuit een positie van zo veel mogelijk zelfstandig functioneren in een geschikte woonvorm of anderszins, zonder daarbij ernstig nadeel voor zichzelf en/of derden te veroorzaken.

De commissie overweegt dat van de voorgestelde verplichte zorg mag worden verwacht dat deze bij klager positief effect zal hebben. Antipsychotica zijn bewezen effectief bij de behandeling van een psychische stoornis zoals bij klager is geconstateerd. Daarnaast acht de commissie opname nodig om klager te monitoren dat de medicatie goed wordt ingesteld. Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de voorgestelde verplichte zorg doelmatig en proportioneel is.

De commissie overweegt verder dat over bedoelde medicatie – welk(e) middel(en) en dosering(en) - in overeenstemming met artikel 8:9 Wvvgg zoveel mogelijk dient te worden overlegd met de patiënt en overeenstemming met de patiënt dient te worden bereikt.

De commissie overweegt dat uit de stukken en de verklaringen ter zitting blijkt dat er langdurig en vele pogingen zijn ondernomen om tot samenwerking met klager te komen. Bedoeld is een zodanige samenwerking dat klager op basis van vrijwilligheid voldoende effectieve medicatie ter wegneming dan wel vermindering van verschijnselen die het gevolg zijn van zijn psychische ziekte, inneemt of krijgt toegediend.

De commissie stelt vast dat klager een en andermaal ter zitting heeft verklaard geen antipsychotica te willen innemen of uitlatingen van gelijke strekking. Tevens geeft klager aan niet op de accommodatie te willen blijven maar terug naar huis wil. De enige medicatie die klager wil gebruiken is medicatie voor de somatische klachten maar ook hier is de ervaring dat klager deze vanuit zijn stoornis niet zal nemen. De commissie stelt daarom vast dat klager op dit moment niet, dan wel onvoldoende tot een redelijke beoordeling van zijn belangen in staat is, en niet te bewegen tot vrijwillige inname van effectieve medicatie en opname in de accommodatie.

De commissie is van oordeel dat behandelaren zich voldoende hebben ingespannen om de toediening van verplichte zorg te voorkomen. Gelet op het bovenstaande is tevens aan het vereiste van subsidiariteit voldaan. De commissie komt tot de conclusie dat de beslissing van aangeklaagde om tot verplichte zorg in de vorm van het in depot toedienen van gedwongen medicatie en het verblijf in de accommodatie over te gaan voldoet aan de criteria van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid en dat daarom aan het gestelde criterium in artikel 8:9 onder a. Wvvgz is voldaan. De commissie verklaart de klacht voor wat betreft de verplichte zorg middels gedwongen medicatie op grond van artikel 8:9 Wvvgz ongegrond.

7. Beslissing

De commissie verklaart beide klachtonderdelen **ongegrond**

Deze beslissing is genomen door:

Mw. XXXXXX, voorzitter,
Mw. XXXXXX, psychiater,
Dhr. XXXXXX, algemeen lid.

In aanwezigheid van mw. XXXXXX, ambtelijk secretaris Vincent van Gogh (maakt geen deel uit van de commissie)

Ondertekening:

Beroepsmogelijkheden

De commissie wijst klager en de zorgaanbieder op de mogelijkheid dat zij op grond van artikel 10:7 Wvvgz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over de klacht kunnen verzoeken. Dit kunnen zij doen door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen.

Zij kunnen hierbij een verzoek tot schadevergoeding (doen) indienen.

Deze uitspraak zal in kopie worden gestuurd naar:

- Dhr. XXXXXX, klager,
- Dhr. XXXXXX, patiëntenvertrouwenspersoon
- Mw. XXXXXX, advocaat,
- Mw. XXXXXX, psychiater, aangeklaagde,
- Raad van Bestuur Vincent van Gogh,
- Dhr. XXXXXX, Geneesheer-directeur,
- Directie Vincent van Gogh,
- Mw. XXXXXX, vicevoorzitter klachtencommissie,
- Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd.